13/01/2019

Άγιος Νικόλαος Πλανάς: “Ο ταπεινότερος των ιερέων και ο απλοϊκότερος των ανθρώπων”

/ Ορθόδοξες Προβολές

Ο Άγιος Νικόλαος ο Πλανάς (+1932), ένας άγιος των ημερών μας, ήταν άνθρωπος άκακος, απονήρευτος και με βαθειά ταπείνωση.
Έδειχνε μεγάλη υπομονή στους πειρασμούς και τις δοκιμασίες. Έλεγε κάποτε ο ίδιος συμβουλεύοντας μια πνευματική του κόρη:
“Εγώ παιδί μου με την υπομονή τα έβγαλα πέρα τα τόσα σκάνταλα που μου παρουσιαζόντουσαν”.
Εξηγεί σε μια «κόρη του» γιατί να μην θυμώνει και λέει: «και ‘γω δεν ξέρω να μιλήσω; ξέρω, αλλά σκέφτομαι το αποτέλεσμα και έτσι σιωπώ».

Ο παπα – Νικόλας Πλανάς λειτουργούσε καθημερινά, χωρίς διακοπή, σε διάστημα μισού αιώνα. Στο διάστημα αυτό τύχαινε κάποτε να μην έχει πρόσφορο. Πάντοτε όμως εξοικονομούσε είτε από τους πιστούς είτε από τους γύρω φούρνους.

Image result for Î□Î□Î□Î□£ Î□Î□Î□Î□Î□Î□Î□£ Î Î□Î□Î□Î□£

Image not found or type unknown

Κάποια μέρα είχε προχωρήσει ο όρθρος αρκετά, αλλά πρόσφορο δεν φαινόταν πουθενά. Έστειλε να ψάξουν στους φούρνους και στις νοικοκυρές που πάντα είχαν. Κοίταξε και στα ντουλάπια του ιερού, μήπως είχε αφήσει άλλος ιερέας. Μα κανένα αποτέλεσμα. Στενοχωρήθηκε μέχρι δακρύων.
Κάποια στιγμή τον βλέπουν να βγαίνει στην ωραία πύλη κρατώντας ένα πρόσφορο φρέσκο-φρέσκο. Το είχε βρει πάνω στην αγία τράπεζα!
-Κοιτάξτε, παιδιά μου, τι σημείο μου έκανε ο Θεός, είπε συγκινημένος και χαρούμενος.
Όλα τα θαύματα, σημεία τα έλεγε. Τα θεωρούσε φυσικά, γιατί είχε μεγάλη πίστη. Στα συναξάρια συναντάμε ασκητές που τους υπηρετούσε άγγελος Κυρίου. Πολύ φυσικό λοιπόν να υπηρετούσε άγγελος Κυρίου και τον παπα-Νικόλα, τον «εντός του κόσμου διαβούντα αληθινόν ασκητήν».

Αρκετοί ενορίτες του, κυρίως μικρά παιδιά, τον έβλεπαν όταν λειτουργούσε κυριολεκτικά μεταρσιωμένο. «Η φήμη του παπα-Νικόλα», διηγείται σεβαστή γυναίκα, «είχε απλωθεί σ’ όλη την Αθήνα. Κάποτε, παραμονή Χριστουγέννων, ξεκίνησα με τα εγγονάκια μου για να κοινωνήσω από τ’ αγιασμένα χέρια του.
Τότε στη Βουλιαγμένη ήταν ακόμα ερημιά. Είκοσι χαμόσπιτα σκόρπια εδώ κι εκεί και τριγύρω χωράφια. Στη θέση της σημερινής εκκλησίας υπήρχε ένα παλιό βυζαντινό εκκλησάκι, μικρό σαν κουβούκλιο, χαμηλό και μισοσκότεινο.
Είχαν έρθει και άλλες οικογένειες με τα παιδάκια τους. Κάποια στιγμή που ο παπα-Νικόλας εμφανίστηκε στην ωραία πύλη κρατώντας το άγιο ποτήρι, το εγγονάκι μου φώναξε:
-Γιαγιά, ο παπάς περπατάει στον αέρα!
-Πάψε, του λέω, ενώ συγχρόνως σταυροκοπήθηκα. Πώς περπατάει στον αέρα;
-Τον βλέπω κι εγώ, φώναξε άλλο παιδάκι. Δεν πατάει κάτω.
Στο «Μετά φόβου…» πλησιάσαμε όλες οι γυναίκες και τα παιδάκια να κοινωνήσουμε. Ο παπα-Νικόλας δεν είχε ακούσει τίποτε, αλλά, κι αν είχε ακούσει, δεν έδωσε καθόλου προσοχή.
Από τότε ερχόμουν πάντοτε εδώ και κοινωνούσα. Και κάθε φορά ήταν αδύνατον να μην ακούσω παιδάκια να φωνάζουν:
–Ο παπάς περπατάει στον αέρα!».

Το 1920, ανήμερα τα Χριστούγεννα, ο όσιος λειτουργούσε στον άγιο Ιωάννη Βουλιαγμένης. Όταν βγήκε να κοινωνήσει τους πιστούς, πλησίασε και μια γυναίκα με το μωρό της. Αφού κοινώνησε το μικρό, το έδωσε σε μια κοπέλα, την Ιουλία, να

το κρατάει.
Η Ιουλία, καθώς το κρατούσε, γύρισε και κοίταξε τον ιερέα. Τότε παρά λίγο να της πέσει το παιδί από τα χέρια.
-Πρόσεξε! Τί έπαθες; της φωνάζει η γυναίκα.
–Βλέπω τον παπά να στέκεται πάνω σ' ένα σύννεφο, απάντησε εκείνη εκστατική.
Άλλοτε πάλι, ενώ λειτουργούσε ο όσιος στον προφήτη Ελισαίο, έγινε και τούτο: Ένα οκτάχρονο παιδάκι βγαίνει κάτωχρο από το ιερό και λέει στη μητέρα του:
-Μαμά, ο παπα-Νικόλας είναι τόσο ψηλά από τη γη!
Και της έδειξε μισό πήχη με το χεράκι του.

Δύο μικροί φίλοι, καθώς βάδιζαν στο δρόμο, συνάντησαν τον άγ. Νικόλαο. Ο ένας από τούς δύο ήταν τύπος αγαθός· και επειδή ήταν αγαθός οι φίλοι του τον έλεγαν βλάκα, αλλά δεν συνέβαινε αυτό, ήταν απλώς αθώος και πολύ θρησκευόμενος.

Στο δρόμο πού συνάντησαν τον άγ. Νικόλαο, λέει ο αγαθός στον φίλο του: «Κοίταξε να δεις, ο παπάς δεν πατάει στη γη»! Και ο μεν αγαθός έβλεπε τον Άγιο 30 πόντους πάνω από το έδαφος, ο δε άλλος δεν μπορούσε να τον δει.

Τις πρώτες γραπτές μαρτυρίες για την αγιότητα του παπα-Νικόλα τις έχουμε από τον σύγχρονό του Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη. Ο Παπαδιαμάντης ήταν ψάλτης του, στο Εκκλησάκι του Αγίου Ελισσαίου, κοντά στο Μοναστηράκι της Αθήνας. Έψαλλε στους εσπερινούς και τους όρθρους, στις λειτουργίες και τις ολονυκτίες, που τελούσε με κατάνυξη, αλλά και μεγαλοπρέπεια ο παπα-Νικόλας. Και μπόρεσε να εισδύση στο βάθος της αγιαμένης αυτής ύπαρξης και να αντιληφθή το πλήθος των χαρισμάτων της, τα οποία ήταν επιμελώς κρυμμένα κάτω από το κέλυφος της απλότητας και της ταπείνωσης, γιατί ήταν και εκείνος εντεταγμένος στην ίδια προοπτική, ήταν, δηλαδή, φορέας της Ορθοδόξου Παραδόσεως.

Τον ονομάζει άξιο λειτουργό του Υψίστου και τον αντιπαραβάλλει με τους “επαγγελματικούς ιερείς”, όπως τους αποκαλεί, και συνεχίζει: “Γνωρίζω ένα ιερέα εις τας Αθήνας. Είναι ο ταπεινότερος των ιερέων και ο απλοϊκότερος των ανθρώπων. Δια πάσαν ίεροπραξίαν αν του δώσης μίαν δραχμήν, ή πενήντα λεπτά, ή μίαν δεκάραν, τα παίρνει. Αν δεν του δώσης τίποτε, δεν ζητεί... Κάθε ψυχοχάρτι, φέρον τα μνημονευτέα ονόματα των τεθνεώτων, αφού άπαξ του το δώσης, το κρατεί δια πάντοτε. Επί δύο, τρία έτη εξακολουθεί να μνημονεύει τα ονόματα. Εις κάθε προσκομιδήν μνημονεύει δύο ή τρεις χιλιάδες ονόματα. Δεν βαρύνεται ποτέ. ... είναι αξιαγάπητος, είναι απλοϊκός και ενάρετος, είναι άξιος του πρώτου Μακαρισμού του Σωτήρος”.

Στις 2 Μαρτίου του 1884, όπως μαρτυρεί και ιδιόγραφο σημείωμά μου, χειροτονήθηκε ιερέας «εις την Εκκλησίαν του προφήτου Ελισσαίου», ένα ταπεινό εκκλησάκι στο κέντρο της αγοράς, στο οποίον αργότερα επρόκειτο να τελεί τις Αγρυπνίες, με ψάλτες τους μεγάλους των νεοελληνικών Γραμμάτων Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη και Αλέξανδρο Μωραϊτίδη. Επί 48 ολόκληρα χρόνια, μέχρι την οσιακή κοίμηση του, διακρίθηκε ως ο λειτουργικότερος ιερέας και άνθρωπος προσευχής, του οποίου η ζωή υπήρξε μία αδιάκοπη διακονία του θυσιαστηρίου.

Τον παπα-Νικόλα γνώρισαν ως λειτουργό και άλλα ταπεινά εκκλησάκια γύρω από την Ακρόπολη, καθώς αναφέρει και ο Φώτης Κόντογλου, στα οποία τελούσε κυρίως Αγρυπνίες, όπως του Άη-Γιάννη του Κυνηγού (μετέπειτα Άγιος Ιωάννης της οδού Βουλιαγμένης), των Τριών Ιεραρχών Παγκρατίου, του Αγίου Γεωργίου

Κουκακίου, του Αγίου Λαζάρου, του Αγίου Φανουρίου Παγκρατίου, του Αγίου Σπυρίδωνος Μαντουκά, του Αγίου Δημητρίου Λουμπαρδιάρη. Αλλά τις Κυριακές και μεγάλες εορτές λειτουργούσε στην ενορία του (Άγιο Παντελεήμονα Ιλισσού), με τους λίγους ενορίτες.

Προσηύχετο, δια να τον αφήσουν να προσευχηθή.

Κατά την εποχή εκείνη ήτανε Μητροπολίτης ο Μελέτιος Μεταξάκης και απηγόρευσε τις αγρυπνίες. Δεν μπορούσαμε να εννοήσουμε την αιτία...
Πέρασε λίγος καιρός, έφυγε ο Μητροπολίτης Μεταξάκης, κατηργήθη η δέσμευσις των αγρυπνιών. Κατόπιν ήλθε η αλλαγή του Ημερολογίου. Νέα βάσανα, νέοι

αγώνες για τον Παππού. Ιδίως όταν ξημέρωναν μεγάλες γιορτές. Τι να κάμη; Στο βάθος του Αγίου Ελισσαίου (σ. Κ. Σ.: παλαιός ναΐσκος στην Πλάκα πλησίον της στάσεως του μετρό ”Μοναστηράκι”) ήτανε αρκετά δωμάτια (τρώγλες πες καλύτερα). Σε ένα από αυτά τα δωμάτια έμενε μια γυναικούλα η κυρά-Μάρθα, πολύ φτωχή κατά το ζην, πολύ πλούσια κατά αγαθήν προαίρεσίν. Αυτή μας επέτρεψε να συγκεντρωθούμε στο μοναχικόν της δωμάτιον ο πατήρ Νικόλαος με την συνοδείαν του, απαρτιζομένην από 6-7 πρόσωπα. Κατά τας 10 μ. μ. είμεθα όλοι παρόντες. Αρχίσαμε τον Όρθρον κατά τας 11 μ. μ. και ως την 1ην μετά τα μεσάνυχτα είμεθα έτοιμοι για την Λειτουργία. Κατεβήκαμε από το υπερώον δωμάτιον, με κίνδυνον να υποχωρήση η σκάλα, τρίζουσα από την πάροδον αορίστων δεκαετηρίδων... Φθάσαμε όσο το δυνατόν αθορύβως εις την εκκλησίαν του Προφήτου, μπήκαμε από την πίσω μικρά πορτούλα. Ως φως είχαμε τα καντήλια, που φώτιζαν τα ιερά πρόσωπα των Αγίων, οι οποίοι μας κοίταζαν σαν να μας γνώριζαν. Η εκκλησία ήτο καταστολισμένη από μορφές αγίων εικόνων, φυσικού μεγέθους...
Τέλος αρχίσαμε τη Λειτουργία. Να βλέπατε τον παπα-Νικόλα με ασυνήθη ευχέρεια να προσπαθή να πάρη καιρό. Να αισθάνεται την νύκτα ότι μας παρεχωρήθη για τον άγιο αυτό σκοπό. Ως τας 3 π. μ. είχαμε τελειώσει την Λειτουργίαν. Αλησμόνητος θα μείνει η Λειτουργία αυτή, που με τόση κατάνυξη, με τόση γαλήνη, ιερεύς και συνοδεία έπαθαν πνευματικήν αλλοίωσιν, κατά ψυχήν τε και διάνοιαν...

Ήταν ακόμα γνωστός για την ταπεινότητα, την απλότητα και την υπομονή του. Δηλαδή αρετές που σπανίζουν στην εποχή μας. Ο αγαθός ιερέας είχε εμπεδώσει την ευαγγελική αλήθεια ότι χωρίς την πραότητα και την ταπείνωση δεν ήταν δυνατό να βρει «ανάπαυσιν» στην ψυχή του.

Μια φορά τον ρώτησε ο ψάλτης των αγρυπνιών Παναγιώτης Τομής: “Τι φρονείς, πάτερ μου, περί του ημερολογίου;”. Και αυτός του απήντησε: “Από πεποίθηση το Παλαιό και από υποχρέωση το Νέο!”.

(Μαρτυρία μοναχής: από το κεφάλαιο “Ευλαβείς αναμνήσεις από μερικούς χριστιανούς όπου τον εγνώρισαν”):
Και εγώ, 1η Αυγούστου 1928 τον είδα και ερχόταν από μακρυά και, όπως γύρισε και με ατένισε, μου είπε: “Τι κάνεις, ευλογημένη;” (ήμουν ρασοφόρα τότε και με λέγανε Χρυσάνθη). Και, χωρίς να ξέρη το όνομά μου, με εκάλεσε με το όνομά μου και μου είπε: “Σήμερα είναι πρώτη με το ορθόδοξον εορτολόγιον”. Εγώ του απήντησα: “Ευλογείτε”, βάζοντάς του μετάνοια. Και φιλώντας του το χέρι του είπα: “Τι θλίψι είναι αυτή, Γέροντα, ανάμεσά μας;” και μου απήντησε: “Μη θλίβεσαι, διότι ό,τι είναι αντικανονικό δεν μένει αιώνιο!”

Ο π. Φιλόθεος Ζερβάκος († 8 Μαΐου 1980) έγραφε:
Ας μιμηθώμεν και ημείς, αγαπητοί, κατά το δυνατόν, την ταπείνωσιν του αγίου

παπα-Νικόλα, δια να επιβλέψη και εις ημάς ο Κύριος και μας υψώση. Ας μιμηθώμεν την πραότητα αυτού, δια να αναπαυθή και εις τας ιδικάς μας καρδίας το Πνεύμα του Κυρίου, ας μιμηθώμεν την εκείνου υπομονήν, ίνα εν τη υπομονή ημών κτησώμεθα τας ψυχάς ημών, και ούτω κληρονομήσωμεν την Ουράνιον και αιώνιον Βασιλείαν του Θεού. Ης γένοιτο πάντας επιτυχείν, ελέει και οικτιρμοίς, χάριτι και φιλανθρωπία του Κυρίου και Θεού και Σωτήρος ημών Ι. Χριστού, και δια πρεσβειών της Πανάχραντου Μητρός Αυτού και πάντων των Αγίων. Αμήν.

(Μάρθας μοναχής, Ο Άγιος παπα- Νικόλας πλανάς, Εκδ. Αστήρ, Αθήναι 1992)

Απολυτίκιον Αγίου Νικολάου Πλανά
Ήχος α’. Της ερήμου πολίτης.

Τας του πλάνου παγίδας εκφυγών, ιερώτατε, απλανώς επορεύθης διά βίου, πατήρ ημών, Νικόλαε αοίδιμε Πλανά, ουράνια χαρίσματα λαβών, αγρυπνίαις και νηστείαις, ιερουργών οσίως τω Κυρίω σου. Όνπερ καθικετεύων εκτενώς, Νάξιον ιεράτευμα, πρέσβευε δωρηθήναι και ημίν το θείον έλεος.